

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE SURİYE ARAP CUMHURİYETİ ARASINDA HUKUKİ ve TİCARİ KONULARDA ADLİ YARDIMLAŞMA ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti (bundan böyle "Akit Taraflar" olarak anılacaklardır),

Ulusal egemenlik, haklarda eşitlik ve Akit Tarafların işlerine karışmama ilkelerine dayanarak,

Hukukî ve Ticarî konulardaki adli yardımlaşma alanında işbirliğini daha ilerletmek arzusu ile,

Bu Anlaşmanın akdedilmesine karar vermişler ve bu amaçla aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır;

KISIM BİR GENEL HÜKÜMLER

Madde 1- Amaç ve Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı, bir Akit Tarafın vatandaşlarının, diğer Akit Tarafın adli makamları önündeki hukukî işlemlerinde yasal korunması, Akit Tarafların adli makamlarınca hukukî ve ticarî konularda karşılıklı adli yardımın sağlanmasında işbirliği yapılması ve hukukî ve ticarî konularda mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi hususlarını düzenlemektir.

Madde 2- Yasal Korunma

(1) Bir Akit Tarafın vatandaşları, diğer Akit Tarafın adli makamları önünde yapılan hukukî ve ticarî konulardaki işlemlerde, bu Akit Tarafın vatandaşları ile aynı şartlarla yasal korunma hakkına sahip olacaklardır.

(2) Bir Akit Tarafın vatandaştan diğer Akit Tarafın adli makamlarına, hukukî ve ticarî konularda dava açmak için bu Akit tarafın vatandaşlarının tâbi olduğu şartlarla serbestçe müracaat hakkına sahip olacaklardır.

(3) Akit Taraflardan birinin ülkesinde idare merkezi bulunan ve bu Akit Tarafın mevzuatına uygun olarak kurulmuş tüzel kişiler, işbu Anlaşmanın hükümlerinden yararlanma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 3- İletişim Yolları

(1) İşbu Anlaşmada aksi öngörülmediği takdirde, Akit Tarafların adlî makamları birbirleriyle Akit Taraflarca tayin edilen Merkezî Makamlar aracılığı ile iletişim kuracaklardır. Türkiye Cumhuriyeti yönünden Merkezî Makam Adalet Bakanlığı'dır. Suriye Arap Cumhuriyeti yönünden Merkezî Makam Adalet Bakanlığı'dır.

(2) İşbu Anlaşma hükümleri diplomatik veya konsolosluk kanalı ile iletişim kurulmasına engel teşkil etmeyecektir.

(3) İşbu Anlaşma kapsamında; adlî makamlar, her bir Akit Tarafın iç hukukuna göre belirlenecektir.

Madde 4- Dil

(1) Merkezî Makamlar birbirleriyle talepte bulunulan Akit Tarafın dilinde veya İngilizce iletişim kuracaklardır.

(2) Adlî yardım talepleri ve ekli belgeler, talepte bulunan Akit Tarafın dilinde düzenlenecek ve bunlara talepte bulunulan Akit Tarafın dilinde veya İngilizce yapılmış onaylı tercümelere eklenecektir.

(3) Bir adlî yardım talebinin yerine getirilmesi sonucu elde edilen belgeler, talepte bulunulan Akit Tarafın dilinde iletilecektir.

Madde 5 - Bilgi Değişimi

Akit Tarafların Adalet Bakanlıkları, talep üzerine, işbu Anlaşmaya konu teşkil eden adlî sorunlarla ilgili olarak ülkelerindeki mevzuat ve uygulamalar hakkında birbirlerine bilgi vereceklerdir.

KISIM İKİ

ADLİ YARDIMLAŞMA

BÖLÜM 1

HUKUKİ ve TİCARİ KONULARDA ADLİ YARDIMLAŞMA

Madde 6- Yardımın Kapsamı

Akit Tarafların adlî makamları, hukukî ve ticarî konularda, özellikle belgelerin tebliği, tarafların ve tanıkların dinlenmesi, bilirkişi incelemesi hususlarında ve Akit Tarafların mevzuatlarında öngörülen diğer herhangi bir adlî işlemin yerine getirilmesinde birbirlerine yardım sağlayacaklardır.

Madde 7- Talebin İçeriği

(1) Bir adlî yardım talebi şu hususları ihtiva edecektir:

- a) Eğer bilinmekte ise; talepte bulunan adlı makam ve talepte bulunulan adlı makamın adı;
- b) Adlı yardımı gerekli kılan davanın niteliği;
- c) Davanın taraflarının isim ve adresleri tüzeli kişilerde bunların isimleri ve idare merkezleri ve varsa, temsilcilerinin isim ve adresleri;
- d) Eğer talebin konusu belgelerin tebliğine ilişkin ise, muhatabın tam adresi ve tebliğ edilecek belgeler;
- e) İfadelerine başvurulacak kişilerin isim ve adresleri ile eğer mevcutsa doğum tarihleri, vatandaşlıkları ve meslekleri;
- f) İfadelerine başvurulacak kişilere yöneltilecek sorular;
- g) Sağlanacak delilin niteliği veya yerine getirilecek diğer adlı işlem;
- h) Talebin yerine getirilmesi için gerekli diğer bilgiler;
- i) İncelenecek diğer hususlar veya belgeler.

(2) Bir adlı yardım talebi, talepte bulunan makam tarafından imzalanacak ve resmî olarak mühürlenecektir. Talebe ekli belgeler, talepte bulunan Akit Tarafın hukukuna göre onaylanacaktır.

Madde 8- Yardımın Usulü

(1) Talepte bulunulan Adlı makam, talebin yerine getirilmesinde kendi mevzuat hükümlerini uygulayacaktır. Bununla birlikte, söz konusu Adlı makam, talepte bulunan adlı makamın özel bir usul veya yöntem izlenmesini istemesi durumunda, talepte bulunulan Akit Tarafın iç hukukuna aykırı olmamak şartıyla, bu usul veya yöntemi takip edecektir.

(2) Talepte bulunan adlı makamın istemesi durumunda, ilgili tarafların ve eğer varsa temsilcilerinin hazır bulunabilmeleri için, işlemlerin yapılacağı tarih ve yer hakkında bilgi verilecektir.

(3) Talepte bulunulan adlı makam, talebin yerine getirildiğini tespit eden belgeleri talepte bulunan adlı makama gönderecek veya talebin yerine getirilemediği durumlarda bunun sebepleri hakkında talepte bulunan makama bilgi verecek ve tüm ekleri iade edecektir.

(4) Talepte bulunulan Akit Taraf, kendi ülkesinde adlı yardım talebinin yerine getirilmesi sebebiyle yapılan bütün masrafları üstlenecek ve bu masrafların ödenmesini talep etmeyecektir.

Madde 9- Yardımın Reddi

Bir adlı yardım talebinin yerine getirilmesi, talepte bulunulan Akit Tarafın egemenliğine, güvenliğine ve kamu düzenine zarar verebilecek nitelikte görülmekte ise böyle bir talebin yerine getirilmesi reddedilebilir.

Madde 10- Dokunulmazlık

(1) Talepte bulunan Akit Tarafın bir adlî makamı huzurunda hazır bulunmak üzere çağrılan bir tanık veya bilirkişi hakkında, hangi uyrukta olursa olsun, Akit Tarafın ülkesinde, bu Taraf ülkesine girmeden önce vuku bulan herhangi bir mahkûmiyet veya fiilden dolayı kovuşturma yapılamaz veya tutuklanamaz veya kişisel özgürlüğü hakkında diğer herhangi bir kısıtlama getirilemez. Bir tanık veya bilirkişi, tanıklık beyanı ya da bilirkişilik görevinden dolayı ayrıca kovuşturmayla, tutuklamaya ya da mahkûmiyet cezasının uygulanmasına da tâbi tutulmayacaktır.

(2) 1. fıkradaki dokunulmazlık, tanık veya bilirkişinin ülkeyi terk etme olanağı bulunduğu halde adlî makamlarca hazır bulunmasının artık gerekmediği kendisine bildirildiği tarihten itibaren 7 günlük sürenin sonunda Talepte bulunan Akit Tarafın sınırlarını terk etmemesi ya da terk ettiği halde kendi isteği ile geri dönmesi halinde sona erecektir.

(3) Bir tanık veya bilirkişi için çıkarılan çağrı yazısında, talepte bulunan Akit Tarafın mevzuatında seyahat, ikamet masrafları ve bilirkişilik ücretinin ödenmesi İçin Öngörülen şartlar belirtilecektir. Böyle bir kişinin talebi üzerine, yol ve ikamet giderlerinin karşılanması için talepte bulunan adlî makamca bir avans ödenecektir.

BÖLÜM 2

BELGELER

Madde 11- Belgelerin Gönderilmesi

Bir Akit Taraf adlî makamının talebi üzerine, diğer Akit Taraf, talepte bulunan Akit Tarafın vatandaşlarının şahsî durumlarına ilişkin kayıtların, şahsî işleri ve menfaatleri ile ilgili diğer belgelerin suretlerini tercümesiz ve ücretsiz gönderecektir.

Madde 12-Belgelerin Geçerliliği

1. Akit Taraflardan birinin ülkesinde düzenlenmiş veya onaylanmış ve resmî mühür taşıyan belgeler diğer Akit Tarafın bir adlî makamı önündeki işlemlerde tasdikten muaf tutulacaktır.

2. Akit Taraflardan birinin resmî makamlarınca düzenlenen belgeler, diğer Akit Taraf ülkesindeki resmî belgelerle aynı güce sahip olacaktır.

BÖLÜM 3

YARGILAMA MASRAFLARI VE TEMİNATTAN MUAFİYET

(JUDICATATUM SOLVI)

Madde 13-Teminattan Muafiyet (Judicatum Solvi)

Bir Akit Tarafın vatandaşları, diğer Akit Tarafın adli makamları önündeki işlemlerinde, salt yabancı olmaları veya diğer Akit Taraf ülkesinde ikametgâhları bulunmamasından ötürü teminat akçesi (judicatum solvi) vermekle yükümlü tutulmayacaklardır.

Madde 14-Adli Müzaheret

(1) Akit Taraflardan birinin vatandaşları, diğer Akit Tarafın ülkesinde yargılama harç ve masraflarının ödenmesi için, bu Tarafın vatandaşları ile aynı şartlar altında adli yardımdan yararlanmaya hak kazanacaklardır.

(2) İşbu Anlaşma gereğince adli müzaherete, başvuruda bulunanın ekonomik, ailevi ve şahsî durumlarını gösteren belgelere bağlı olarak hak kazanılacaktır. Belgelerin düzenlenişinde, başvuruda bulunanın ikamet ettiği Akit Tarafın hukuku veya başvuruda bulunan her iki Akit Taraf ülkesinde ikamet etmemekte ise vatandaşı olduğu Akit Tarafın hukuku uygulanacaktır.

Madde 15- Süreler

Eğer bir Akit Tarafın adli makamı, diğer Akit Tarafın ülkesinde ikamet etmekte olan bir kişiye bir işlemi yapması için belli bir süre vermiş ise, bu süre belgelerin söz konusu kişiye tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır.

KISIM ÜÇ

KARARLARIN TANINMASI VE TENFİZİ

Madde 16- Tanıma ve Tenfizin Amacı

(1) Akit Taraflar, diğer Akit Taraf ülkesinde verilmiş aşağıda gösterilen kararları, işbu Anlaşma hükümlerine uygun olarak kendi ülkelerinde tanıyacak ve tenfiz edeceklerdir:

- a) Hukukî ve ticarî konularda verilmiş mahkeme kararları;
- b) Cezaî konularda tazminata ilişkin olarak verilmiş mahkeme kararları,

(2) Bu kısım hükümleri, hukukî ve ticarî konularda bir mahkeme önünde yapılmış veya mahkemece onaylanmış sulh anlaşmalarına da uygulanacaktır.

(3) Ancak işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra verilen kararlar, bu Anlaşma hükümleri uyarınca tanıma ve tenfize tâbi olacaktır.

Madde 17- Tanıma ve Tenfizin Şartları

İşbu Anlaşmanın 16. maddesinde belirtilen kararlar, kararın verildiği Akit Taraf hukuku uyarınca kesin ve icra edilebilir olduğu takdirde tanınacak ve tenfiz edilecektir.

Madde 18- Tanıma ve Tenfizin Reddi

Bir kararın tanınması ve tenfizi aşağıdaki hallerden birinin varlığı halinde reddedilebilir:

(1) Kararın tanınması ve tenfizi, tanıma ve tenfiz talebinde bulunulan Akit Tarafın kamu düzenine açıkça aykırı ise;

(2) Davanın tarafları savunma hakkından yoksun bırakılmış ve kendilerine mahkeme Önüne çıkmak için usulüne uygun şekilde tebligat yapılmamış ve bizzat iddialarını ileri sürme ve savunma yapma imkânsızlıkları halinde kendilerine temsil edilebilme olanağı tanınmamış ise;

(3) Karar, tanıma ve tenfizin talep edildiği Akit Tarafın mahkemelerinin münhasır yetkisine giren bir konuda verilmiş ise;

(4) Aynı taraflar arasında, aynı sebep ve konuya dayalı olarak;

a) Tanıma ve tenfizin talep edildiği Akit Taraf mahkemesinde daha önce açılmış ve görülmekte olan bir dava, veya

b) Talep edilen Akit Taraf mahkemesince sonuçlandırılmış nihaî bir karar mevcut ise.

Madde 19- Tanıma ve Tenfiz Usulü

(1) Tanıma ve tenfiz başvurusu, tanıma ve tenfizin talep edildiği Akit Tarafın yetkili mahkemesine, tanıma ve tenfiz talep eden tarafından bizzat ya da yasal temsilci aracılığıyla doğrudan yapılacaktır.

(2) Başvuruya aşağıdaki belgeler eklenecektir:

a) Kararın kesinleşmiş ve icra kuvvetini haiz olduğunu tevsik eden bir şerh ile tam ve aslına uygunluğu onaylanmış bir örneği;

b) Karar gıyapta verilmiş ise, gıyabında karar verilen tarafın usulüne uygun olarak çağrıldığını tespit eden gerekli belgelerin aslı veya onaylanmış örnekleri;

c) Bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen başvuru ve belgelerin, kararın tanınmasının ve tenfizin talep edildiği Akit Tarafın dilinde veya İngilizce onaylanmış çevirisi.

Madde 20- Uygulanacak Hukuk

(1) Kararların tanınması ve tenfizinine ilişkin usule, tanıma ve tenfizin talep edildiği Akit Tarafın hukuku uygulanacaktır.

(2)Tanıma ve tenfize karar veren mahkeme, sadece işbu Anlaşmanın 17-19. maddelerini göz önünde tutacak ve kararın esasını incelemeyecektir.

Madde 21 - Para ve Eşyanın Transferi

İşbu Anlaşmanın tanıma ve tenfize ilişkin hükümleri, Akit Tarafların yabancı bir kararın icrası sonucu elde edilen para ve eşyanın yurtdışına transferi ile ilgili mevzuat hükümlerine halel getirmeyecektir.

KISIM DÖRT

NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 22- Uluslararası Belgelerle İrtibat

İşbu Anlaşma, Akit Tarafların katılmış olduğu veya katılacağı bu Anlaşma ile düzenlenen konulara ilişkin hükümleri içeren diğer uluslararası belgeleri ihlâl etmeyecektir.

Madde 23 - Sorunların Çözümü

Akit Taraflar arasında işbu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek sorunlar, diplomatik kanaldan çözümlenecektir.

Madde 24 - Yürürlüğe Giriş ve Geçerlilik

(1) İşbu Anlaşma, Akit Taraflarca onaylanacak ve onay belgelerinin teati edilmesinden 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

(2) İşbu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.

(3) Her Akit Taraf, yazılı bildirimde bulunmak suretiyle Anlaşmayı feshedebilir. Bu halde Anlaşma, diğer Akit Tarafın yazılı bildirimini aldığı tarihten itibaren on iki aylık süre boyunca yürürlükte kalacaktır.

İşbu hükümlerin kanıtı olarak Akit Tarafların yetkili temsilcileri bu anlaşmayı imzalamışlardır.

Şam'da 09 Nisan 2009 tarihinde, her biri Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha halinde düzenlenmiş olan tüm metinler aynı derecede geçerlidir. Yorumda aykırılık halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

SURİYE ARAP CUMHURİYETİ

ADINA

ADINA

Mehmet Ali ŞAHİN

Mohammad AL-GHAFRI